

İş Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında Risk Değerlendirme Metotlarından Fine Kinney Metodunun Bir Örnekle Değerlendirilmesi

Süleyman ŞİMŞEK^{1*}

Öz

İş sağlığı ve güvenliği (İSG), psikoloji, ekonomi, teknoloji, hukuk ve sağlık gibi disiplinlerle ilişkili çok disiplinli bir kavramdır. İş sağlığı ve güvenliği çalışanın işini yaparken fiziksel, duygusal ve zihinsel açıdan iyi olmasını kapsamaktadır. İş sağlığı ve güvenliğinde risk değerlendirmesi en önemli basamağı oluşturmaktadır. İş sağlığı ve güvenliğinde risk değerlendirmesi bir işyerinde hem işveren hem de çalışanların çıkarlarını gözetmek için yapılmaktadır. Böylece iş gücü kaybı, üretim ve maliyet kaybı ve iş kazaları gibi olayları ortadan kaldırmak amaçlanmaktadır. Günümüzde risk değerlendirmesi için çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Bunlardan birisi de Fine Kinney Metodudur. Fine Kinney risk analizi metodu iş sağlığı ve güvenliği risk değerlendirmesi yaparken oldukça yaygın kullanılmaktadır. Bu çalışmada iş sağlığı ve güvenliği kapsamında risk değerlendirme metotlarından Fine Kinney metodunun bir örnekle değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İş Sağlığı ve Güvenliği, Risk Değerlendirme, Fine Kinney Metodu.

Evaluation of Finine Kiney Method from Risk Assessment Methods within the Scope of Occupational Health and Safety with an Example

Abstract

Occupational health and safety (OHS) is a multidisciplinary concept associated with disciplines such as psychology, economics, technology, law and health. Occupational health and safety involves the physical, emotional and mental well-being of employees. Risk assessment is the most important step in occupational health and safety. Risk assessment in occupational health and safety is carried out to protect the interests of both employers and employees in a workplace. Thus, it is aimed to eliminate incidents such as labor loss, production and cost loss and work accidents. Today, various methods are used for risk assessment. One of them is the Fine Kinney Method. Fine Kinney risk analysis method is widely used in occupational health and safety risk assessment. In this study, it is aimed to evaluate the Fine Kinney method which is one of the risk assessment methods within the scope of occupational health and safety with an example.

Keywords: Occupational Health and Safety, Risk Assesment, Fine Kinney Method.

¹ Makine Müh. Bölümü, İstanbul Aydın Üniversitesi, İSTANBUL
*İlgili yazar / Corresponding author: suleymansimsek@aydin.edu.tr

1. Giriş

İş sağlığı ve güvenliği disiplinler arası bir alandır ve iş ya da istihdama dahil olan bireylerin emniyet, sağlık ve refahını korumakla ilgilidir. Sağlık çalışanlar, işverenler ve ziyaretçiler de dahil olmak üzere işyerindeki tüm bireylerin hem zihin hem de bedensel açıdan hastalanma, yaralanma şeklinde zarar görmekten korunmasıyla ilişkilidir. Güvenlik ise çalışma ortamındaki fiziksel durumla ilişkilidir ve zarar ve hasar riskinin kaldırıldığı ya da tolere edilebilir bir seviyeye düşürüldüğü durumlarda geçerlidir (Towlson, 2003).

Risk tehlikelerin meydana gelme ihtimalini ifade etmektedir. Ülkemizde özellikle “6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu” ile birlikte risk konusu daha önemli hale gelmiştir. Geçmişteki kuralcı yaklaşımlar yerine önleyici ve tedbirlerin alınmasını ön plana çıkaran bir yaklaşım benimsenmiştir. Önleyici yaklaşımın temelinde risk değerlendirmesi yatmaktadır. Risk değerlendirmesi ile birlikte iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri de yaygınlaşmıştır. Risk değerlendirmesi işverenleri, ve işletme sahiplerini çalışanları tehlikeler ve riskler ile eğitmeye yönlendirmekte ve değerlendirme böylece daha etkili yapılarak hastalık ve kazaların önüne geçilebilmektedir.

Risk değerlendirmesi en genel şekliyle bir iş ortamında tam ve düzenli biçimde yapılan incelemeler ile birlikte çalışanların riskler hakkında bilgilendirilmeleri ve eğitilmeleri kapsamaktadır. Risk değerlendirmesi ile hem işveren hem de çalışanlar bilinçlenmektedir. Risk hastalık, zor duruma düşme, zarar görme, hırpalanma ve yıpranma ihtimalini ifade etmektedir. Yani risk beklenmeyen ve istenmeyen bir durum sonucunda ortaya çıkabilecek potansiyel kaza ve hastalıkları içermektedir. Çalışanlara risklerin anlatılması ve nasıl tehlikeye dönüşebileceği bilgisinin verilmesi, risk değerlendirmesinin etkinliği açısından oldukça önem arz etmektedir (Çağatay ve Çobanoğlu, 1997). Bu nedenle risk değerlendirmesinin ve eğitimin uzmanlar tarafından yapılması gerekmektedir.

İş sağlığı ve güvenliğinde risk değerlendirmesi için nitel, nicel ve yarı nicel olmak üzere yöntemler üçe ayrılmaktadır (Lingard ve Rowlinson, 2005). Bu yöntemlerde birçok farklı metot bulunmaktadır. Bunlardan bazıları etki analizi, hata ağacı analizi, güvenlik denetimi, risk değerlendirme karar matrisi, başlangıç tehlike analizi ve neden-sonuç analizi şeklindedir (Özkılıç, 2005). Bu metotlara ek olarak yaygın kullanılan Fine Kinney metodu da bulunmaktadır (Hughes ve Ferrett, 2009).

Bu çalışmada iş sağlığı ve güvenliği kapsamında risk değerlendirme metotlarından Fine Kinney metodunun bir örnekle değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda iş sağlığı ve güvenliği genel olarak ele alınarak, iş sağlığı ve güvenliğinde risk değerlendirmesi ve risk değerlendirmesinin basamaklarına değinilmiş; Fine Kinney metodundan genel olarak bahsedilerek, Fine Kinney metodu örneğine yer verilmiştir.

2. İş Sağlığı ve Güvenliği

İş, insan hayatında oldukça önemli bir yer kaplayan, gelişimi ve iyiliği için olmazsa olmaz unsurlardan birisidir. Bireylerin yaptıkları işlerin neredeyse her yönü bireyin sağlığı ve güvenliği açısından çeşitli riskler taşımaktadır. İş sağlığı ve güvenliğinde yıllar içerisinde oluşan gelişmeler, bireylerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve çalışanların ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanmasının teşvik edilmesi kapsamında iş sağlığı ve güvenliği konusunu odak noktası haline getirmiştir.

İş, bir bireyin hayatını sürdürmesi açısından bedensel ve zihinsel uğraşların tümünü ifade eden mal/hizmet üretme eylemi şeklinde tanımlanmakta olup; bir bireyin zamanının büyük bir kısmını geçirdiği hayatın bir parçasını oluşturmaktadır. Özellikle uzun çalışma saatinin olduğu yerlerde çalışan bireyin sağlık ve güvenliğini tehdit eden risk faktörlerinden korunma, çalışana sağlıklı ve huzurlu ortam sağlama gereği duyulmaktadır. Her yıl birçok çalışan iş

kazası sonucunda hayatını kaybederek, sakat kalarak ya da zarar maddelere maruz kalarak meslek hastalığına yaralanarak zarar görmektedir. Bu da iş sağlığı ve güvenliği konusunun daha detaylı çalışılmasına neden olmaktadır.

İş sağlığı ve güvenliğinin tanımlanması için ilk olarak iş sağlığı ve iş güvenliği terimlerinin ayrı ayrı tanımlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. İş sağlığı, bireylerin yaşamlarını sürdürürken yerine getirdiği faaliyetler sırasında etkilenmemeleri için gösterdikleri faaliyetlerin tamamıdır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından iş sağlığı; “bütün mesleklerde çalışanların bedensel, ruhsal ve sosyal yönden iyilik hallerinin en üst düzeyde tutulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi çalışmaları” şeklinde tanımlanmaktadır (WHO, 2001).

İş güvenliği ise, çalışanlara verilen teknik kuralların tamamı olarak ifade edilmektedir. Çalışanlar bu kuralları uygulayarak, daha güvenli çalışmakta ve meslek hastalığına yakalanma ya da iş kazasına uğramalarının önüne geçilmektedir. İş güvenliği için yalnızca devletin kanun çıkartması yeterli değildir. İş güvenliği için işveren ve iş görenlerin de bu kanunlara uyması ve uygulaması gerekmektedir. Çünkü her ne kadar kanunlar güvenlik için gerekenleri belirlese de işveren ve iş görenler uygulamazsa, güvenlik önlemleri işe yaramamaktadır. İş güvenliğinin uygulanması ekonomik ve sosyal güvenliğin artırılması oldukça önemlidir (Pala, 2005).

İş sağlığı ve güvenliği (İSG), insan yaşamında tehdit oluşturan, genel olarak kaza ve hastalık biçiminde meydana gelen tehlikelerden bireyleri korumak, zarar verebilecek etkileri en alt seviyeye düşürerek bireylerin daha güvenli ayrıca sağlıklı bir ortamda çalışmasını, hayatlarını sürdürmesini, işgücü verim durumunu artırmaya yönelik önlemlerin tamamını ifade etmektedir. İş sağlığı ve güvenliği işyerinde sağlığa ve güvenliğe zararlı mesleki faktörleri ve koşulları ortadan kaldırarak çalışanların sağlığının korunması ve teşvik edilmesi, fiziksel, zihinsel ve sosyal iyilik halinin artırılması, çalışanlar ve çalışma kapasitelerinin geliştirilmesi ve sürdürülmesi ile iş yerinde mesleki ve sosyal gelişime destek verilmesi ve sürdürülebilir çalışma ortamlarının geliştirilmesi faaliyetlerinin tümüdür (Tadesse ve Admassu, 2006).

3. İş Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında Risk Değerlendirme

Tehlike ve hasara sebep olabilecek hal ve duruşlara risk adı verilmektedir. Bu hal ve duruşlar iş organizasyonu, çalışma yöntemleri, madde ya da makineler ve insan davranışlarını kapsamaktadır. Zararlar, herhangi bir hasar durumunda çalışan bireyin kazanma güçlerinin ortadan kalkması ve/veya hasar görmesi bireye zarar verirken, işletmeler için de maddi kayıplar ve ekipman hasarlarına sebep olabilmektedir. Risk ise, “tehlike dolayısıyla ortaya çıkan bir olayın oluşturduğu hasar derecesi ile olayın oluşma olasılığının bileşkesi” şeklinde tanımlanmaktadır (Sabuncu, 2005).

Risk değerlendirmesi, “iş yerlerinde var olan ya da dışardan gelebilecek tehlikelerin, işçilere, iş yeri ve çevresine verebileceği zararların ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla yapılan çalışmalar” şeklinde tanımlanmaktadır (Taşyürek, 2007). Risk yönetimi ise insan çevre güvenliği ve yaşamlarının güvenliğiyle ilişkili risklerin değerlendirilmesi, iş kazaları ya da meslek hastaları nedenleri ve bunları etkileyebilen etmenler ile ilgili geçerli verileri toplayıp, risklerin tehlikeye dönüşme durumunu önleyebilmek için etkili güvenlik ağlarının kurulmasıdır (Özkılıç, 2005).

Yürürlükte olan “6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu” kapsamında risk değerlendirilmesi, “risk değerlendirmesinin, işyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılması gerekli çalışmalar” şeklinde tanımlanmaktadır.

Risk değerlendirmesi çalışma ortamlarında hali hazırda bulunan veya dışardan gelmesi olası tehlikelerin, çalışanlara, işyerine ve çevresine verebileceği hasarlar ve bunlar karşısında alınabilecek tedbirlerin saptanabilmesi için yapılan çalışmalardır. Özellikle sanayi işletmelerinde çalışanların sağlık ve güvenliklerinin negatif yönde etkilenmesine sebep olan çok sayıda tehlike ve risk bulunmaktadır. Bu tehlike ve risklerin kabul edilebilir düzeylere indirilerek kontrol edilmesi ya da ortadan kaldırılması gerekmektedir (Özkılıç, 2005).

Risk analizi gerçekleştirilirken riskler saptanmakta; hali hazırdaki tüm kıymetler birer birer değerlendirilmekte ve her bir kıymetin maruz kalabileceği potansiyel tehditler belirlenmektedir. Ayrıca mevcut zıt tedbirler de incelenmektedir. Bir risk değerlendirmesi-analizi genel olarak beş basamaktan oluşmaktadır. Bunlar tehlikenin belirlenmesi, risk derecelendirme, tehlikelerin değerlendirilmesi, kontrol tedbirlerini uygulama, uygulamaları izleme ve gerekli iyileştirmeleri yapma şeklindedir. Bunlar "PUKO döngüsü" şeklinde de ele alınabilmektedir. "Planla, Uygula, Kontrol et ve Önlem al" çerçevesinde risk değerlendirmesi basamakları gerçekleştirilmektedir (Esin, 1999).

3.1. Tehlikenin Belirlenmesi

Çalışanların iş yerinde hangi tehlikelere maruz kalacağını belirlemek gerekmektedir. Bir çalışma ortamında tehlikenin belirlenmesi kapsamında yapılabilecek eylemler genel olarak şu şekildedir (ÇSGB, 2007):

1. Tehlikenin değerlendirilmesi için iş akışına bağlı bir şekilde herhangi bir şey gözden kaçırılmadan inceleme yapılır ve çalışanlara zarar verilebilecek her şey incelenir.
2. Çalışanların ve çalışan temsilcilerinin tehlikeler hakkında ne düşündüğü dinlenir.
3. Risk ve tehlike değerlendirme kılavuzları kullanılarak tehlike kaynakları liste haline getirilir.
4. Üretici işletmelerin talimatlarından ve materyal güvenlik kılavuzlarından faydalanılır.
5. Çalışma ortamında daha önce görülmüş meslek hastalığı ve iş kazalarıyla ilgili kayıtlar incelenir.
6. Uzun süreli tehlikelerin hem güvenlik hem sağlık açısından etkileri değerlendirilir. Tüm riskleri ve tehlike kaynaklarını içeren bir liste oluşturulur.

3.2. Risk Derecelendirme

Risklerin derecelendirilmesi ve hangi önlemlerin alınacağı hakkında karar verilebilmesi, ilk basamakta oluşturulan listeye göre belirlenmektedir. Makul bir ölçüde alınabilecek tedbirlerle çalışanların korunması amaçlanmaktadır. Güvenlik ve sağlığın daha iyi hale getirilmesi ve iyileştirilmesi maliyetlerinin fazla olması gerekmemektedir. Bir tehlikenin önlenmesi için alınacak tedbir maliyetli olsa da olmasa da kaza sonrasında ortaya çıkacak maliyetin de önlenmesi açısından maliyetin ön planda tutulmaması gerekmektedir. Risk derecelendirme aşamasında maliyette göz önünde bulundurularak hangi analiz yönteminin seçileceği belirlenmektedir. Riskler yöntem seçildikten sonra yüksek, orta ve düşük oluşuna göre derecelendirilmektedir (ÇSGB, 2007):

1. Yüksek risk: Hiç vakit geçirmeden aniden müdahale edilmesini gerektiren riskleri kapsamaktadır.
2. Orta risk: Olduğunca hızlı bir şekilde müdahale edilmesini gerektiren riskleri kapsamaktadır.
3. Düşük risk: Müdahale gerektiren ancak aciliyeti olmayan riskleri kapsamaktadır.

Riskler derecelendirilirken ve kontrol edilirken genel olarak dikkat edilmesi gereken bazı ilkeler bulunmaktadır. Bunlar sıhhi araç ve gereçleri temin etmek ve kurmak, kişisel koruyucu donanım sağlamak, tehlikeye maruz kalmayı azaltmak için işi düzeltmek, tehlikeye erişimi önlemek, daha az riskli olan seçeneği denemek şeklindedir.

3.3. Tehlikenin Değerlendirilmesi

Ne şekilde ve kimlerin zarar görebileceğinin değerlendirilmesi ve çalışma ortamında hangi bireylerin nasıl zarar görebileceğine karar verilmesi basamağıdır. Tehlikeye maruz kalma sonucunda ortaya çıkabilecek meslek hastalıkları ve yaralanmalarının belirlenmesini kapsamaktadır. Bu aşamada bakım işçileri, alt işveren çalışanları, temizlikçiler, sürekli işyerinde olmayan ziyaretçiler, yeni doğum yapmış ve hamile bayanlar, çıraklar, stajyerler, genç çalışanlar gibi özel risk taşıyan gruplar üzerinde daha detaylı inceleme yapılması gerekmektedir (Semerci, 2012).

3.4. Kontrol Tedbirlerini Uygulama

İlk üç basamaktaki veriler kaydedilerek, üçüncü basamakta değerlendirilen ve belirlenen risk ve tehlikeler için önlemlerin alındığı basamaktır. Bu basamakta hangi risk derecesine göre hangi tedbirin alınacağı belirlenmekte ve uygulamaya geçilmektedir. Çalışanlar ile risk değerlendirmesi sonuçlarının paylaşımı da bu basamak kapsamındadır. Bu aşamada düşük risk grubuna giren risklerin mümkün olduğunda düşük maliyetle ve kolay yöntemlerle ortadan kaldırılması gerçekleştirilmekte ve daha sonraki düzenli risk analizine kadar tehlikelerin artış göstermemesi için kontrol sistemleri kurulabilmektedir. Orta risk grubuna giren risklerde ise belirlenen ve ele alınan önlemlerin bir an önce uygulanması üstünde durulmaktadır. Yüksek risk grubundakiler için ise iş durdurma yoluna gidilmekte, sınıra çekme ve tehlikeyi ortadan kaldırma çalışmaları hızla gerçekleştirilmektedir (ÇSGB, 2007). Bir risk değerlendirilmesinin uygun ve yeterli olması için şu unsurlar oldukça önemlidir:

- Çalışan ve çalışan temsilcilerinin risk değerlendirme sürecine katılması.
- Tedbirlerin mantıklı olması ve kalan risklerin düşük riskler olması.
- Tehlikeden zarar görebilecek bireylerin sayısının da hesaba katılması ile bütün önemli tehlikelerin ele alınması.
- Kimlerin tehlikelerden etkilenebileceğinin araştırılması.
- Uygun kontrolün yapılması.

3.5. Uygulamaları İzleme ve Gerekli İyileştirmeleri Yapma

Çalışma ortamlarının çok küçük bir kısmı zaman içerisinde değişmeden kalmaktadır. Birçoğunda yeni teknolojilerin eklenmesi, örgütlenmenin değişmesi ve yeni donanımların alınması nedeniyle çalışma ortamlarında değişiklikler yapılmaktadır. Bir çalışma ortamında yapılan değişiklikler belli bir düzeye ulaştığında risk değerlendirmesinin yeniden yapılması gerekmektedir. Böylece her koşul ve durumda tedbirlerin etkinliğinden emin olmak mümkündür. Bir çalışma ortamında gerçekten sağlıklı ve güvenli ortamın sağlandığını teyit etmek için alınan tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığı takip edilmeli ve çalışanlar ile işverenler denetlenerek sürekli gerekli iyileştirmeler yapılmalıdır (HSE, 2011).

4. Fine Kinney Metodu

Fine Kinney metodu W. T. Fine tarafından geliştirilen "Mathematical Evaluations for Controlling Hazards" metodu olup (Erzurumluoğlu ve ark., 2005); A. D. Wiruth ve G. F. Kinney tarafından çıkarılan "Practical Risk Analysis for Safety Management" tarafından ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Günümüzde Fine-Kinney metodu olarak isimlendirilmektedir (Şimşek S. ve Doğan F., 2019).

Fine Kinney metodunda oluşabilecek iş kazalarıyla ilişkili şiddet, frekans ve olasılık dereceleri ele alınmaktadır. Metot daha önceki verilerin istatistiklerinin kullanımına olanak sağlamakta ve kolay kullanımı ile ön plana çıkmaktadır. Ancak bu metodu uygularken fazla zaman harcanması sebebiyle etkili olmadığı düşünülmektedir. Genellikle inşaat sektöründe ve küçük ölçekli işletmelerde sıklıkla uygulanmaktadır (Oturakçı ve ark., 2015).

Bu metotta şiddet (ş), frekans (f) ve ihtimal/olasılık (i) dereceleri mevcut olup, bunların birbiriyle çarpılması ile risk derecesi hesaplanmaktadır. $RS = i \times f \times \text{ş}$ şeklindedir. “Olasılık; zarar ya da hasarın zaman içerisinde gerçekleşme olasılığı olup frekans; zaman içerisinde tehlikeye maruz kalma tekrarıdır ve şiddet ise tehlikenin insan veya çevre üzerinde yaratacağı tahmini zararı” şeklinde açıklanabilmektedir (Erzurumluoğlu ve ark., 2005).

5. Tablolar

Fine Kinney Metodunun şiddet, frekans ve olasılık değerleri ile bu değerlerin anlamları ile bu değerlerin çarpılmasından oluşan risk değerlendirme sonucu tabloları aşağıda verilen Tablo 1, 2,3 ve 4'deki gibidir.

Tablo 1. Fine Kinney Metodu Şiddet Değerleri

Şiddet Değeri	Anlamı
1	Dikkate alınmalı (önemsiz, zararsız ya da hafif)
3	Önemli (küçük hasar, düşük iş kaybı, ilk yardım gerektirir)
7	Ciddi (iş gücü kaybı, dış tedavi, önemli hasar)
15	Çok ciddi (çevresel etki, uzuv kaybı, sakatlık)
40	Çok kötü (ağır çevre etkisi, tam maluliyet, ölüm)
100	Felaket (önemli çevre felaketi, birden çok ölüm)

Tablo 2. Fine Kinney Metodu Frekans Değerleri

Frekans Değeri	Anlamı
0,5	Çok nadir (senede bir ya da daha az)
1	Oldukça nadir (senede bir ya da birkaç kez)
2	Nadir (ayda bir ya da birkaç kez)
3	Ara Sıra (haftada bir ya da birkaç kez)
6	Sıklıkla (günde bir ya da birkaç kez)
10	Sürekli (sürekli ya da saatte birden çok)

Tablo 3. Fine Kinney Metodu Olasılık Değerleri

Olasılık Değeri	Anlamı
0,2	Pratik olarak anlamsız
0,5	Zayıf olasılık
1	Oldukça düşük olasılık
3	Nadir ancak olabilir
6	Kuvvetle olası
10	Çok kuvvetli olasılık

Tablo 4. Fine Kinney Metodu Risk Değerlendirme Sonucu

Risk Değeri	Anlamı
$R < 20$	Kabul edilebilir risk (acil müdahale gerekemeyebilir)
$20 < R < 70$	Kesin risk (eylem planına alınmalı)
$70 < R < 200$	Önemli risk (yıllık eylem planına alınmalı ve dikkat edilme)
$200 < R < 400$	Yüksek risk (Kısa vadeli eylem planına alınmalı)
$R > 400$	Çok Yüksek (işe anında ara verilerek önlem alınmalı)

Sonuç

İş sağlığı ve güvenliği çalışanların korunması, iş kazalarının sayısının azaltılması, yetersiz bilgilendirmenin en aza indirilmesi ve çalışan farkındalığının çok disiplinli bir bakış açısıyla iyileştirilmesini kapsamaktadır. İş sağlığı ve güvenliği yönetiminin en önemli süreçlerinden birisi risk değerlendirmesidir. Risk değerlendirilmesi ve yönetilmesi, risk kaynaklarını belirlemesi ve bir yaralanma ya da kaza meydana gelmeden önce kontrol önlemleri almayı sağlaması açısından oldukça önemlidir. Bir işyerinde risklerin değerlendirilmesi insanlara iş sağlığı ve güvenliği durumunun ve işyerindeki gelişim ihtiyaçlarının genel durumu hakkında bilgi vermektedir. Riskleri değerlendirme İş Sağlığı ve Güvenliği kapsamında hem ülkemizde hem de dünyada yasalara dayanmakta; çalışan sayısı ve sektöre bakılmaksızın tüm işverenler için geçerli görülmektedir. Tehlikelerin belirlenmesi ve işyerinde risklerin değerlendirilmesi güvenli bir çalışma ortamı ve sağlıklı çalışma koşulları sağlamaktadır. İş ortamından ve çalışma koşullarından kaynaklanan tehlikeler ve risk faktörlerinin iş yerinde sistematik olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Tehlikelerin tamamen ortadan kaldırılamaması durumunda çalışanların sağlık ve güvenliğine dair önlemler değerlendirilmesi ve risk yönetilebilir ve kontrol edilebilir bir düzeye düşürülmelidir.

Risk değerlendirmesi, bir iş sağlığı ve güvenliği organizasyonu tarafından yapılabileceği gibi bu amaç için ayrı bir ekip de oluşturulabilmektedir. Bu ekipler genellikle 3-5 kişilik gruptan oluşmakta; personel ve yönetim arasında bir bağlantı olarak görev yapmaktadır. Risk değerlendirmesinde özellikle kimyasalların kullanımı ya da makine güvenliği gibi spesifik riskler değerlendirilirken uzmanlardan yardım alınması ve değerlendirilmenin etkin yapılması oldukça önemlidir. Risk değerlendirmesinde önem arz eden diğer bir husus ise değerlendirme metodudur. Literatüre bakıldığında çok sayıda değerlendirme metodu olduğu görülmektedir. Bunlardan birisi de Fine Kinney metodudur. Bu metod özellikle küçük işletmeler ve inşaat işletmelerinde oldukça yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Bu çalışmada iş sağlığı ve güvenliği kapsamında risk değerlendirme metodlarından Fine Kinney metodunun bir örnekle değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda iş sağlığı ve güvenliği ile iş sağlığı ve güvenliği kapsamında risk değerlendirmesi genel olarak ele alınmış; Fine Kinney metodundan bahsedilerek, metodun kullanıldığı bir örnek verilmiştir.

Kaynaklar

Çağatay, G., Çobanoğlu, Z. (1997). Risk İletişimi ve Risk Yönetimi. Ankara: Çevre Sağlığı Temel Kaynak Dizisi No: 47.

ÇSGB (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı). (1997). İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği ile İlgili Genel Bilgiler, Ankara: İşçi Sağlığı Daire Başkanlığı Yayınları.

Erzurumluoğlu, K., Köksal, K., Gerek, İ. H. (2015). İnşaat Sektöründe Fine-Kinney Metodu Kullanılarak Risk Analizi Yapılması. 5. İş Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu, İzmir.

Esin, A. (1999). Toplam Kalite: ISO 9000 Işığında. Ankara: Makine Mühendisleri Odası.

HSE (2011). Health and Safety Executive. <https://www.hse.gov.uk/> Erişim Adresi: 17.12.2019.

Hughes, P., Ferrett, E. (2009). Introduction to Health and Safety at Work: The Handbook for NEBOSH National General Certificate (4th Edition). Oxford: Elsevier Limited.

Lingard, H., Rowlinson, S. (2005). Occupational Health and Safety in Construction Project Management. London: Taylor & Francis Group.

ŞİMŞEK, S , DOĞAN, F . (2019). Otel Çalışanlarının Psikososyal Risk Etmenleri Açısından Mobbinge Maruz Kalmalarının Araştırılması. İSG Akademik , 1 (1) , 59-67 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/isgakademik/issue/51374/655853>

Oturakçı, M., Dağsuyu, C., Kokangül, A. (2015). A new approach to fine kinney method and an implementation study. The Journal of Operations Research, Statistics, Econometrics and Management Information Systems, 3(2), 83-92.

Özkılıç, Ö. (2005). İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri ve Risk Değerlendirme Metodolojileri (3. Baskı). Ankara, TİSK Yayını, No: 246.

Pala, K (2005). İSG Politikası ve Güvenlik kültürü. İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, 5(25), 18-22.

Resmi Gazete (2012). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu.

Sabuncu, H. (2005). Endüstride Risk Değerlendirmesi Yöntemleri ve Risk Analizi. İş Güvenliği Dergisi, İstanbul, İSGİAD Yayını, 2, 6-15.

Semerci, O. (2012). İş Sağlığı ve Güvenliğinde Risk Değerlendirmesi: Metal Sektöründe Bir Uygulama, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Tadesse, T., Admassu, M. (2006). Occupational Health and Safety, Lecture Notes for Environmental and Occupational Health Students. University of Gondar: Ethiopia Public Health Training Initiative Publications.

Taşyürek, M. (2007). Küçük İşyerlerinde Risk Değerlendirmesi Nasıl Yapılmalı?. http://www.isguvenligi.net/index.php?option=com_content&task=view&id=91, Erişim Adresi: 17.12.2019.

Towlson, D. (2003). NEBOSH: International general certificate in occupational safety and health. London: RRC Bussiness training.

WHO (2001). Occupational health A manual for primary health care workers. Cairo: Regional Office for the Eastern Mediterranean.